

GROEIEN EN BESPAREN op duur personeel

De tweede stal die Eric van den Hengel ontwerpt is voor een ondernemer met flinke groeiplannen. De oude stal van deze ondernemer is te klein geworden voor de inmiddels 95 koeien. De ondernemer zal uiteindelijk door willen groeien naar 200 tot 250 koeien in 2015. Omdat hij verwacht moeilijk aan voldoende personeel te kunnen komen, kiest Van den Hengel voor een hoge graad van automatisering, waardoor hij nog slechts twee tot drie goed opgeleide medewerkers nodig heeft.

1 Flexibel aanbouwen

Eric van den Hengel vermoedt dat de ambities van deze ondernemer niet zullen stoppen bij 250 koeien. Over tien jaar wil hij wellicht verder uitbreiden. Van den Hengel kiest daarom voor een flexibele stal die gemakkelijk in stukjes is uit te breiden. Er kunnen stukjes in de lengte worden 'aangeplakt' en ook in de breedte. Het niet-melkgevende vee komt steeds in het achterste deel van de stal en schuift steeds verder naar achteren naarmate de stal wordt verlengd. Hierdoor groeit de ruimte voor het jongvee en de droge koeien automatisch mee. De koeien worden jaarrond binnengehouden, waardoor er emissiearm gebouwd moet worden.

2 Melken

Uiteraard komt er een automatisch melksysteem. Bij de start kan de veehouder met twee melkrobots toe, maar in de stal is al ruimte gereserveerd voor de latere bijplaatsing van nog twee robots. Tot die tijd wordt deze ruimte benut door het jongvee en de droogstaande koeien.

3 Voeren

Ook het voeren wordt geautomatiseerd. De voeropslagbunkers en voerkeuken zijn inpandig om de looplijnen kort te houden. Door de keuze voor een automatisch voersysteem kan de centrale gang relatief smal blijven en de stal compact.

4 Korte looplijnen

Alle ruimten waarin werkzaamheden plaatsvinden zijn geconcentreerd rondom de centrale gang: de plekken voor de melkrobots, de voerkeuken, de behandelhokken, het kantoor. Hierdoor kan efficiënt worden gewerkt.

5 Onderbouw

De stal wordt onderkelderd en voorzien van een meststalrobot.

6 Ligboxen

Een goed koematras bespaart arbeid.

7 Verlichting

Een lichtstraat in het dak zorgt voor veel daglicht, wat de productie ten goede komt.

8 Zorgkoeien en opstartgroep

De zeven hokken voor de zorgkoeien en opstartgroep zijn voorzien van een groot en comfortabel koematras. Een dergelijk matras (nog niet verkrijgbaar in Nederland) is gemakkelijk schoon te spuiten. <

Nota

Bouwkosten	€ 1.025.000
Stalinrichting	€ 130.000
Melkapparatuur, koeltank, voerrobot en technische installatie	€ 525.000
Totaal	€ 1.680.000
Kosten per dierplaats	€ 6.461

